

Protocol Sociale Veiligheid 2026-2027

Anti-pestprotocol

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Visie en uitgangspunten	2
Preventieve aanpak.....	3
Kanvas vragenlijsten	5
Anti-pest coördinator en vertrouwenspersoon	5
Omgaan met conflicten en pestgedrag	6
Schoolspecifieke interventies op SWS de Klimboom	7
Omgaan met digitale veiligheid	8
Omgaan met grensoverschrijdend gedrag.....	8
Klachtenregeling.....	10
Evaluatie en borging.....	10
Bijlage 1 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag	10
Bijlage 2 Signaleringsplan	11
Bijlage 3 Steungroepaanpak bij pesten	12
Bijlage 4 Doelenkaart bij aanleren gewenst gedrag	14
Bijlage 5 Knijperkaart bij het afleren van ongewenst gedrag.....	14
Bijlage 6 Nadenkblad: Hoe kan het anders?	15

Visie en uitgangspunten

Op onze school streven we naar een omgeving waarin iedere leerling zich veilig, gezien en gewaardeerd voelt. Wij zoeken in elke situatie naar een oplossing die recht doet aan alle betrokkenen en aan de context waarin een situatie zich voordoet. Een veilige school is voor ons de basis om tot leren en ontwikkeling te komen.

Onze pedagogische visie is gebaseerd op de uitgangspunten van de Kanjertraining. Deze vormen de leidraad voor hoe wij met elkaar omgaan op school. De vijf Kanjeruitgangspunten zijn zichtbaar in de school via de Kanjerafsprakenposters en gelden voor iedereen: leerlingen, ouders en medewerkers. In de klas kunnen aanvullende afspraken worden gemaakt, maar de gezamenlijke basis is schoolbreed.

Wij werken vanuit vertrouwen: in onszelf en in de ander. We stimuleren openheid, verantwoordelijkheid en de moed om jezelf te zijn en voor je keuzes te staan. Betrokkenheid en aandacht voor elkaar staan daarbij centraal. We verwachten dat iedereen, leerlingen, ouders en teamleden, hier actief aan bijdraagt.

Met behulp van de Kanjertraining versterken we het zelfvertrouwen en de sociale vaardigheden van leerlingen. Zo creëren we een positief en veilig schoolklimaat waarin iedereen zich vrij voelt om te leren en zich te ontwikkelen.

Met Critical Skills geven wij duidelijke richtlijnen aan de leerlingen m.b.t. verwachtingen. Het oog en het oor staan daarbij symbool voor wat wij willen zien en horen.

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Op school ziet u deze uitgangspunten op de Kanjerafsprakenposters:

Preventieve aanpak

Elke dag zijn we bezig met de sociale omgang tussen leerlingen en leerkrachten onderling. Elke week wordt er een Kanjerles gegeven in de klas.

Tijdens de Gouden Weken in augustus en de Zilveren weken in januari wordt er extra veel tijd besteed aan het creëren van een positieve groepsdynamiek. Binnen onze school staat de Kanjer taal centraal.

We bespreken en oefenen met gedrag door middel van onderstaande aanpak:

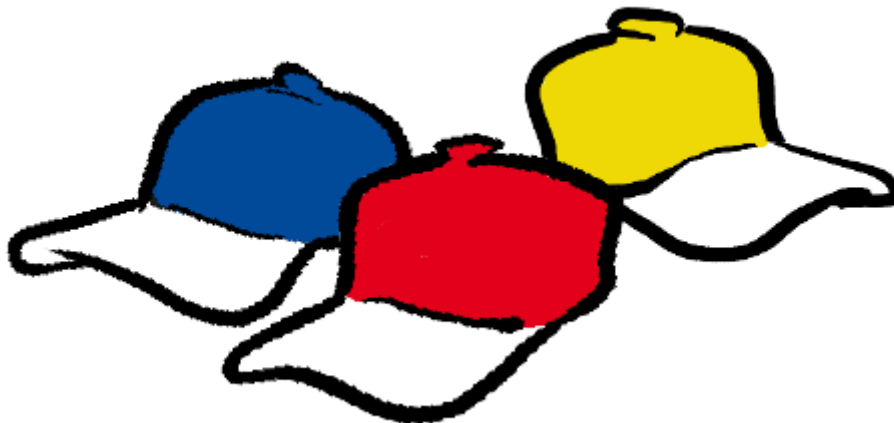
Pettengedrag

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (blauwe pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet). In klassen waar het vertrouwen wegvalt ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn dan even de weg kwijtgeraakt.

Het gaat mis als we niet meer onszelf zijn. Je hebt geen vertrouwen in jezelf, de ander of de situatie. Dan valt de witte pet weg. In het aanspreken van kinderen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan: "Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?" "Ik zie een heleboel witte petten!" "Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet." De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken.

We koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag en gedrag kun je veranderen. Een kind doet als een rode pet op een moment, en is de rode pet niet. In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

Smileyposter

Welk gedrag willen we wel en niet op school? Waar ligt de grens? De smileyposter geeft hier handvatten voor. Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden. Let dus een beetje op de gevoelens van de mensen om je heen. Check even of de ander zich nog goed voelt bij jouw gedrag. Andersom geldt ook: het is jouw verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat wel eens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?"

De smileyposter is ook van toepassing op de volwassenen rondom de leerlingen. Wat mogen wij (school en ouders) van elkaar verwachten?

- Als we ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders en de leerkracht. We geven elkaar feedback. Dat betekent dat we op het schoolplein of via internet niet slecht spreken over een ander: we gaan met die ander in gesprek. Kortom: we spreken met respect over en met elkaar.
- We zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de klasgenoten, de ouders en de school.
- Soms bedoelt de ander iets goed, maar ervaar je het als vervelend. We geven dan rustig onze grens aan, zodat de ander rekening met je kan houden.

Motor en benzine

Met de Kanjertraining leren we dat alles wat aandacht (benzine) krijgt groeit. Vervelend gedrag (de motor) blijft doorgaan en krijgt status als kinderen meelachen en erbij staan. We maken kinderen bewust van de benzine die ze (vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven. In onveilige klassen bekrachtigen kinderen elkaar in negatief, te stoer gedrag. Pas wanneer kinderen leren om geen benzine meer te geven, als de norm verandert, valt er geen winst (status, populariteit) meer te behalen met negatief gedrag.

De leerkracht probeert in de klas benzine (aandacht) te geven aan positief gedrag. De leerkracht spreekt benzinegevers aan: "Geef maar geen benzine" en bekrachtigt ook door te zeggen: "Fijn dat je hem of haar helpt door even geen benzine te geven". Hierdoor krijgt negatief gedrag minder aandacht (benzine) van de leerkracht.

Kanvas vragenlijsten

Naast de observaties van de leerkracht en de kindgesprekken wordt de sociaal- emotionele ontwikkeling van de kinderen ook gevolgd door middel van vragenlijsten in het KanVAS (Kanjerttraining Volg- en Advies Systeem) in oktober/november en april. We gebruiken de leerkrachtvragenlijst (1-8) en de leerlingvragenlijst (6-8). Daarnaast gebruiken we van KanVas ook het sociogram (4-8).

Het KanVAS is een belangrijk hulpmiddel voor de leerkracht om te signaleren in hoeverre kinderen zich prettig en veilig in de groep voelen. Het is een signalerend hulpmiddel, maar geen diagnostiserend instrument. Dat wil zeggen dat het erg geschikt is om samen met ouders en kind (als het daaraan toe is) een koers uit te zetten om het welbevinden van kinderen te verbeteren, maar er rollen echter nooit diagnoses o.i.d. uit. Daarnaast vullen de leerlingen uit de groepen 6 t/m 8 de Monitor Sociale Veiligheid (sinds 2025 de MSV van Vensters) in om de sociale veiligheid te meten. Deze resultaten worden ook gedeeld met de Onderwijsinspectie en worden geanalyseerd in onze schoolanalyse van februari.

Anti-pest coördinator en vertrouwenspersoon

De KC'er is de vertrouwenspersoon en de anti-pestcoördinator van de school. Ieder jaar wordt dit tijdens de gouden weken (augustus) en de zilveren weken (januari) benoemd in de groepen voor de leerlingen en via Social Schools voor de ouders. De leerlingen, leerkrachten en ook ouders weten dat ze signalen van pesten kunnen melden en dat er dan meteen actie wordt ondernomen.

Anti-pest coördinator

De anti-pestcoördinator is verantwoordelijk voor het ontwikkelen, uitvoeren en bewaken van het anti-pestbeleid binnen de school. Zij zorgt ervoor dat er duidelijke afspraken zijn rondom het voorkomen en aanpakken van pestgedrag, waarbij dit beleidsstuk jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld wordt. Daarnaast ondersteunt de anti-pestcoördinator leerkrachten bij signalering en interventie.

Ook heeft de anti-pest coördinator een signalerende functie door het analyseren van incidenten in ParnasSys en het monitoren van de sociale veiligheid. Door het analyseren van de Monitor Sociale Veiligheid en groepsbesprekingen kan zij verbeterpunten in kaart brengen en hier acties opzetten.

Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon is een laagdrempelig aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en medewerkers die te maken hebben met ongewenst gedrag, zoals pesten, intimidatie of discriminatie. De vertrouwenspersoon biedt een luisterend oor, denkt mee over mogelijke oplossingen en begeleidt zo nodig bij het indienen van een klacht. De vertrouwenspersoon heeft daarnaast een preventieve rol door bij te dragen aan een open en veilige cultuur binnen de school.

Omgaan met conflicten en pestgedrag

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

Fase 1: een leerling heeft last van een ander

We hanteren hierbij de vuistregel van de Kanjertraining: 'Jij zit in een klas met kinderen die te vertrouwen willen zijn.' We leren onze leerlingen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen.

Fase 2: het storende gedrag gaat door

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen als het geen benzine krijgt. We leren onze leerlingen dat ze niet boos of verdrietig hoeven worden en dat in discussie gaan niet helpend is. We leren onze leerlingen het gedrag te negeren en op zoek te gaan naar een klasgenootje die ze vertrouwen om uit de situatie te komen. Als het storende gedrag doorgaat, zoeken ze hulp van de leerkracht of een andere volwassene. Vaak blijft het bij een incident en is er géén sprake van structureel pesten.

Fase 3: iemand wordt structureel lastiggevallen vanuit een machtspositie

Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Plagen stopt als je aangeeft dat je het niet (meer) leuk vindt.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het

vertrouwen. Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij hanteren:

- Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag.
- We delen kinderen niet in in daders en slachtoffers. Pesten is een complex probleem waarbij dader en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms één en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De 'dader' wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het 'slachtoffer' wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer)kracht.

Hoe dan wel:

- We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- We blijven met respect spreken over en met elkaar.
- Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.

Schoolspecifieke interventies op SWS de Klimboom

Ondanks de preventieve aanpak in de klas met de Kanjertraining, kan het voorkomen dat kinderen gepest worden, dat er een negatieve groepsdynamiek ontstaat of dat er hardnekkig ongewenst gedrag voorkomt. Hieronder worden de specifieke interventies beschreven die in voorkomende gevallen bij ons op school worden toegepast. In overleg met de leerkracht en KC'er wordt de keuze gemaakt voor een bepaalde interventie. Dit wordt ook besproken in het zorgoverleg. Vervolgens worden ouders op de hoogte gebracht en meegenomen in het proces.

Handelingsplan of OPP met signaleringsplan (bijlage 2)

Bij leerlingen met gedragsproblemen is het extra belangrijk om altijd dezelfde aanpak te hanteren. Om deze aanpak te beschrijven wordt gebruik gemaakt van een signaleringsplan (zie bijlage 1) dat wordt geëvalueerd in een handelingsplan of OPP (zie Parnassys). Hierin staat exact omschreven hoe de leerkracht deze leerling het best kan benaderen om gewenst gedrag te bevorderen. En ook wat de leerkracht moet doen als de situatie escaleert. Het plan wordt ingevuld door de leerkracht, in overleg met de KC'er. Daarna wordt het plan nog besproken met ouders en de leerling en wordt het nog aangepast zodat iedereen erachter kan staan.

Steungroepaanpak bij pesten (bijlage 3)

In peestsituaties wordt gebruik gemaakt van de steungroepaanpak waarbij pesters, meelopers en helpers worden ingezet om het pesten te stoppen. De pester wordt hierbij niet aangesproken op wat hij verkeerd heeft gedaan in het verleden. Dit klinkt voor ouders van gepeste kinderen misschien vreemd, maar het is een No Blame-aanpak. Dat wil zeggen dat er ook rekening wordt gehouden met de pester. Het pesten komt namelijk altijd ergens vandaan. Bovendien krijgt de pester hiermee een kans om te herstellen wat hij/zij heeft gedaan (herstelrecht). De steungroepaanpak is de enige aanpak waarvan de werking wetenschappelijk bewezen is. De leerkracht of intern begeleider stelt na het gesprek met de gepeste leerling een groep samen die bestaat uit de pester, meelopers en helpers. Zij gaan zonder het gepeste kind om de tafel. In de steungroep wordt besproken wat zij kunnen doen om te zorgen dat het gepeste kind weer met plezier naar school gaat. Door deze verandering van houding naar het kind toe stopt het pesten vrijwel altijd automatisch en meteen.

Doelenkaart voor aanleren gewenst gedrag (bijlage 4)

Sommige leerlingen hebben moeite met sociale vaardigheden en kunnen wel wat extra oefening en hulp gebruiken om gewenst gedrag aan te leren. Een doelenkaart bevat een duidelijk omschreven doel, gekoppeld aan een individueel beloningssysteem. Hierbij kunnen leerlingen iets 'verdienen'. Zoals extra tijd voor de hele groep om buiten te spelen, extra tijd om met LEGO te spelen of keuzevrijheid op een bepaald moment in de week. De leerling mag zelf de beloning kiezen, binnen

bepaalde grenzen van de leerkracht.

Knijperkaart voor afleren ongewenst gedrag (bijlage 5)

Bij sommige leerlingen is het belangrijk om eerst het ongewenste gedrag af te leren. Een knijperkaart is een stappenplan met een duidelijk gedragsdoel waarin de nadruk ligt op het **begrenzen van gedrag** met de kleuren groen, geel en rood. Als het de leerling lukt om in groen of geel te blijven zit er ook een beloningssysteem aan gekoppeld.

Nadenkblad om te reflecteren op eigen gedrag (bijlage 6)

Het middel om leerlingen zicht te laten krijgen op hun gedrag is een nadenkblad van Kanjer: "Hoe kan het anders?". Hiermee wordt gereflecteerd op de situatie en het eigen gedrag dat de leerling heeft laten zien. Ook wordt de leerling gedwongen om na te denken hoe dit gedrag in de toekomst kan worden voorkomen. Deze interventie wordt gebruikt voor alle leerlingen in de middenbouw en bovenbouw en is gebruikelijk bij eenmalig verstorend gedrag of bij conflicten. Soms lukt het een leerling niet om het blad zelfstandig in te vullen, in dat geval ondersteunt de leerkracht of de KC'er de leerling hierbij. De formulieren worden bewaard om ook op de langere termijn te kunnen monitoren wat er precies gebeurt.

Omgaan met digitale veiligheid

Naast de Kanjerlessen over cyberpesten besteden wij ook structureel aandacht aan het veilig en verantwoord omgaan met internet en sociale media. Onze leerlingen leren hierbij niet alleen hoe zij online respectvol met anderen omgaan, maar ook hoe zij hun eigen privacy en veiligheid kunnen beschermen.

Jaarlijks organiseren we activiteiten in de Week van de Mediawijsheid, waarin dit thema centraal staat. Tijdens deze week gaan leerlingen actief aan de slag met opdrachten en gesprekken rondom online gedrag, betrouwbaarheid van informatie en de impact van sociale media.

Daarnaast maken we gebruik van actuele nieuwsartikelen en informatieve teksten om leerlingen bewust te maken van zowel de kansen als de risico's van de digitale wereld. Dit helpt hen om kritisch te leren kijken naar wat zij online tegenkomen.

Onze stelregel is: iets wat je in het echte leven niet doet, doe je ook niet online.

Omgaan met grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of –intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die ermee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam. Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, is situationeel/contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts.

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is na te gaan: is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders? Voorbeelden zijn: een schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc. In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen.

Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen. Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen.

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van de leerling. Daarbij proberen we te achterhalen of hier sprake is van onwil of van onmacht. In beide gevallen verwachten we echter dat

ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat deze leerling naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat de leerling het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Het stappenplan grensoverschrijdend gedrag is te vinden in de bijlagen.

Onmacht vs. onwil

De Kanjertraining heeft het uitgangspunt dat de meeste kinderen zich doorgaans niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wél willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grens- overschrijdend gedrag.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins-) omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten.

Onwil

Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grensstellend. Ouders worden geconfronteerd met het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen of niet bereid is zijn/haar gedrag aan te passen. De mentaliteit van een kind valt voornamelijk onder de verantwoordelijkheid van de ouders. Het is cruciaal in het gesprek met de ouders expliciet te vragen: Keurt u als ouder dit gedrag goed? Wilt u dat uw kind morgen weer zo reageert?

Sommige ouders reageren hierop met een "nee, maar...", waarna er een opsomming van redenen voor het gedrag volgt. In dat geval zal verwezen worden naar de Smileyposter, met de vraag of het de bedoeling is dat hun kind andere kinderen lastigvalt. De meeste ouders willen dit niet.

De neiging ontstaat soms om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, andere kinderen en de leerkracht moeten anders doen). Wanneer het echter om onwil gaat, kan de omgeving helemaal worden aangepast, maar wil het kind zich nog steeds niet fatsoenlijk gedragen. Vandaar deze bovenstaande vraag aan de ouders: "Keurt u dit gedrag goed?" Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, ondersteunen ouders de school door dit duidelijk tegen hun kind zeggen.

'Mijn kind mag slaan'

Wat als ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school? Bijvoorbeeld wanneer ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen of dat het kind zich onfatsoenlijk mag gedragen ten koste van andere kinderen, leerkrachten, ouders of de school. In dat geval wordt gedrag aan de rode kant van de smileyposter goedgekeurd door de ouders. De ouders worden nu doorverwezen naar de directie.

In een gesprek zal de directie het volgende met de ouders bespreken: De ouder wordt nu doorverwezen naar de directie. Deze maakt duidelijk:

- We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas. En uiteraard hoeft uw kind zich niet in elkaar te slaan. Om dat te voorkomen hebben wij hier leerkrachten.
- Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.

- Indien u kiest voor onze school moet u tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden.
- Wilt u ons helpen? Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, kan ik de veiligheid niet garanderen op school. Dat is mijn taak als directie.
- Als u niet wilt dat uw kind zich aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en moet u zoeken naar een school die beter aansluit bij uw wensen.
- Tot die tijd wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie en wordt het bestuur hierover geïnformeerd.

Klachtenregeling

Het kan eens voorkomen dat u als ouder niet eens bent met schoolse zaken of dat er miscommunicatie ontstaat. We vinden het belangrijk om met elkaar hierover in gesprek te gaan. Daarom is de leerkracht altijd het eerste aanspreekpunt. Als u er niet uitkomt, kunt u contact opnemen met de directeur om uw klacht te bespreken. De meeste klachten zullen in onderling overleg op een juiste wijze worden afgehandeld. Als de klacht niet naar tevredenheid wordt afgehandeld, of de aard van de klacht daar aanleiding toe geeft, kunt u via het bestuur een klacht indienen volgens de klachtenregeling, zie [Klachtenregeling](#)

Soms komt het voor dat u het prettig vindt om eerst vertrouwelijk te kunnen praten met iemand van de school, zonder dat meteen een officiële klacht wordt ingediend. De vertrouwenspersoon van onze school is daarom aangesteld als schoolcontactpersoon. De schoolcontactpersoon is niet bevoegd om te helpen bij het oplossen van uw klacht, maar kan wel uw klacht aanhoren en advies geven over de vervolprocedure. Als u liever iemand wilt spreken buiten de school en het bestuur kunt u ook contact opnemen met de externe vertrouwenspersoon, mevrouw du Bois-Oekas en is te bereiken via info@mgnn.org.

Evaluatie en borging

Jaarlijks worden de sociale opbrengsten (de KanVaslijsten) geëvalueerd tijdens het zorgoverleg. Indien nodig worden acties ingezet. De eerste stap is altijd een gesprek met de betreffende leerling. Vervolgens worden ouders betrokken en indien nodig worden plannen opgesteld. Gesprekken en incidenten worden altijd genoteerd in Parnassys.

Bijlage 1 Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

Hieronder staat in stappen uitgewerkt welke handvatten gebruikt kunnen worden wanneer een kind zich op een manier gedraagt die niet prettig is. In aanpak kunnen sommige stappen ook samen worden gebruikt, zoals het gedrag benoemen en daarna de vraag naar de bedoeling te stellen om inzicht te geven. Als er sprake is van een patroon, of meerdere kinderen reageren tegelijkertijd, kan je ook stappen versnellen of overslaan. Bij fysieke onveiligheid bijvoorbeeld start je meteen bij stap 4.

Stap 1: Alles wat mogelijk is binnen de wereld van vertrouwen

Alles vanuit vertrouwen is doorgaans goed. Je blijft authentiek en kiest een aanpak die passend is bij de leerling en de context. Benader de leerling van dichtbij en blijf uit je oordeel.

Stap 2: Gedrag benoemen

De leerkracht benoemt het grensoverschrijdend gedrag: "Ik zie dat...", "Ik hoor dat..." Benoemen wat er gebeurt/omschrijven wat de situatie is en wat dat mogelijk voor beeld geeft.

Stap 3: Bedoelingvraag stellen

Wat doet het gedrag met jou? Is het de bedoeling van het kind om bijvoorbeeld brutaal over te komen? Of je te storen tijdens de uitleg? Vaak kun je ook je verbazing uitspreken. Hierbij krijgen de kinderen een keuze, maar vraag je ook naar het verlangen van het kind.

Stap 4: Leidertaal

Wanneer het kind geen keuze maakt of aangeeft dat het wel zijn/haar bedoeling is, is het belangrijk dat je leidertaal gebruikt. Je blijft uit je oordeel, maar bent grensstellend, consequent en directief.

Vanaf hier worden ouders aan het eind van de dag geïnformeerd. En je noteert deze actie in ParnasSys.

Stap 5: Consequentie

Geef een duidelijke consequentie aan die je kunt nakomen. Het is belangrijk dat je je dan vervolgens omdraait zodat er geen discussie meer mogelijk is en er geen onnodige aandacht wordt gegeven aan het, in dit geval, negatieve gedrag. Het is goed om je te realiseren dat je een reële consequentie bedenkt.

Stap 6 Het gaat door

Blijft de situatie gelijk, past het kind het gedrag niet aan op een prettige manier? Dan is het belangrijk om de norm neer te zetten, zodat voor iedereen duidelijk is dat het gedrag niet acceptabel is. Toon verbazing door bijvoorbeeld te zeggen "Ik vind dit gedrag niet acceptabel in de klas en ik kan me niet voorstellen dat dit is wat je wilt." Geef hier enige tijd voor om het kind de kans te geven om toch nog bij te draaien. Vervolg eventueel met: "Wij gaan verder met de les, en alle tijd die je hier niet zit gaat ook van je buitenspeelpauze af" en je richt je aandacht op de groep. Omdat het kind vaak geen gezichtsverlies wil, luistert de leerling dan vaak alsnog na een paar minuten. Benoem duidelijk dat het de laatste waarschuwing is. Eventueel ondersteund door in een rustig tempo terug te tellen.

Stap 7: Laat een collega halen

Dit is het moment dat er een collega wordt gehaald. De betreffende collega neemt de leerling mee de klas uit. Spreek een code af zodat je collega weet dat het belangrijk is. Bijvoorbeeld als een kind met een geel briefje komt, moet ik meteen meelopen. Je gaat niet zelf je collega halen, jij moet bij de klas blijven, je stuurt een kind.

De collega stuurt het kind ook niet terug naar de klas als het weer rustig is, de eigen leerkracht houdt de regie. Het kan handig zijn dat het kind iets van werk meekrijgt dat het zonder instructie kan doen (geen strafwerk). Het is de bedoeling dat de leerlingen in de klas van je collega het kind met rust laten en geen aandacht (benzine) geven. De eigen leerkracht komt om het kind weer op te halen en voert het gesprek om de voorwaarden en verwachtingen door te nemen waaronder het kind terug kan komen.

Stap 8 Laat directie komen

Is het uit de klas halen door de andere leerkracht niet gelukt of blijft het verstorende gedrag doorgaan? Haal dan de directie. Als de leerling niet te bereiken is, wordt het protocol schorsen en verwijderen uit het veiligheidsplan Quadraten ingezet, zie [Protocol schorsing en verwijdering](#)

Bijlage 2 Signaleringsplan

Signaleringsplan

				
Gedrag Kind	Leerling doet wat hij moet doen en luistert naar instructies van de leerkracht.	Leerling maakt geluiden. Zucht. Kan niet op zijn beurt wachten. Doet niet wat hij moet doen. Gaat de aandacht vragen.	Leerling negeert instructies van de leerkracht en gaat in discussie. Hij houdt andere leerlingen van het werk.	Leerling wordt boos, gaat gillen, schelden, gooit met spullen.
Doelen	Ontspannen Stimuleren ontwikkeling en leren	Waarschuwingssignalen Terug naar gewenst gedrag	Milde agressie Verdere escalatie voorkomen	Escalerende agressie Veiligheid waarborgen
Interventies Leerkracht	 Van tevoren spreekt de leerkracht duidelijk de verwachtingen uit. Leerkracht loopt langs en geeft hem een knipoog of een duim.	 Leerkracht geeft aandacht of zegt wanneer hij de aandacht kan krijgen. Probeert erachter te komen wat er aan de hand is en brengt hem terug naar groen. Geeft hem een compliment als dat gelukt is.	 Indien mogelijk houdt de leerkracht Leerling dichtbij. Leerkracht spreekt nogmaals verwachtingen uit en stelt vriendelijk en duidelijk een ultimatum: over ... minuten doe jij... Of ik tel tot .... En dan	 Time-out. Leerkracht stuurt hem naar de gang op een van tevoren afgesproken plek. Als hij gekalmeerd is mag hij zelf terugkomen.

Bijlage 3 Steungroepaanpak bij pesten

Bij de steungroepaanpak wordt het stoppen van pesten de gezamenlijke verantwoordelijkheid van een select groepje leerlingen. Dit groepje wordt zorgvuldig samengesteld en bestaat uit ongeveer 6 leerlingen. Het is namelijk belangrijk dat naast de pesters en de assistenten er ook leiders, prosociale kinderen (verdedigers) en/of neutrale kinderen (buitenstaanders) in het groepje komen.

Het doel van de steungroepaanpak is dat het pesten stopt en de leerling zich weer prettig voelt. Binnen de groep worden duidelijke afspraken gemaakt. Ieder lid van de steungroep wordt als groepslid verantwoordelijk voor het verbeteren van de situatie van het gepeste kind. De steungroep moet gezamenlijk concrete voorstellen bedenken hoe ze ervoor kunnen zorgen dan de leerling zich weer prettig gaat voelen op school. Na een week wordt er met de gepeste leerling een evaluatiegesprek gevoerd om te achterhalen hoe de leerling zich voelt en te analyseren of de situatie is verbeterd. Vervolgens wordt er ook met de steungroep een evaluatiegesprek gevoerd: zijn alle afspraken nagekomen en is de situatie opgelost? (KiVa, 2024).

Vervolgens gaat de steungroep nog een week door. Dan wordt er weer geëvalueerd. Daarna volgt de laatste week. Als de situatie nogmaals is verbeterd, wordt de steungroep weer afgesloten.

Stap 1: Gesprek met de gepeste leerling (antwoorden noteren).

“Ik wil graag dat alle kinderen met plezier naar school gaan. Want dat is heel belangrijk om goed te kunnen leren en concentreren. Maar ik heb (van ...) gehoord dat jij niet lekker in je vel zit en niet meer met plezier naar school gaat... Kan je me daar iets meer over vertellen?”

“Hoe vaak gebeurt dat ongeveer?” “Waar gebeurt het?” “Wanneer gebeurt het?”

“Wat doen ze precies?” (erkenning geven, maar geen waarde-oordeel).

“Wie doen het?”

“Wie zijn jouw vrienden in de klas?”

Als er geen antwoord komt vraag je: “Wie vind je wel aardig in de klas?”

“Op een schaal van 1-10, waarop 1 betekent dat je een hekel hebt aan school en liever nooit meer naar school zou gaan en een 10 betekent dat school fantastisch is, waar sta jij nu?”

“Wat maakt het een ... (cijfer)” (positieve en negatieve punten benoemen)

“Wat zou er moeten veranderen zodat het cijfer weer een beetje omhoog zou gaan?” (=verbeterde situatie)

“Als er een wonder gebeurt, en je komt morgen op school is alles is fantastisch: het is een 10 geworden. Hoe ziet zo’n schooldag er dan uit?” (=gewenste situatie)

“Wat zou je ervan vinden als ik jou zou helpen? Ik weet een manier waardoor het pesten gaat stoppen, maar de pesters krijgen hierbij geen straf. Zal ik het je uitleggen?”

“Ik wil graag een steungroep oprichten. Ik heb het al heel vaak gedaan op andere scholen en het werkt altijd! Het pesten stopt meteen. De steungroep bestaat uit de pesters, jouw vrienden en andere klasgenoten.

Ik begin dan mijn verhaal met wat ik jou net ook verteld heb: Dat ik heel graag wil dat alle kinderen met plezier naar school gaan. Ik vraag hen dan of zij dat ook belangrijk vinden. Ik leg uit dat ik niet overal bij kan zijn en dat ik hulp nodig heb om te zorgen dat alle kinderen met plezier naar school gaan.

Ik zeg dan: Ik heb een probleem: .... gaat niet meer met plezier naar school, en ik heb jullie hulp nodig om ervoor te zorgen dat ... wel weer met plezier naar school gaat. Zouden jullie mij willen helpen?

Ik vraag dan wat elk kind voor jou zou kunnen doen. Vrienden zeggen dan vaak: ik ga met hem/haar spelen in de pauze. En pestkoppen zeggen soms: ik ga ... beschermen als hij/zij gepest wordt, of ik ga hem/haar met rust laten/negeren/niet meer uitschelden.

Dan ga ik jou vertellen wat iedereen heeft gezegd en na een week nodig ik eerst jou uit en daarna weer de steungroep om te vragen of er iets veranderd is. En zal ik je eens iets vertellen? Er verandert ALTIJD iets. Dit werkt echt. Wat vind je ervan? Zullen we dit doen?”

Stap 2: Gesprek met de steungroep (antwoorden noteren).

“Welkom allemaal. Wat fijn dat jullie er zijn. Jullie vragen je vast af waarom jullie hier zijn en dat ga ik jullie nu vertellen. Ik wil graag dat alle kinderen met plezier naar school gaan. Vinden jullie dat ook belangrijk? Waarom is dat belangrijk?”

Ik heb een probleem: .... gaat niet meer met plezier naar school, en ik heb jullie hulp nodig om ervoor te zorgen dat ... wel weer met plezier naar school gaat. Ik ben namelijk niet altijd bij jullie in de klas, maar jullie wel! Zouden jullie mij willen helpen?”

Wat zou jij voor ... kunnen doen?

Antwoorden herhalen.

Ik ben zo blij dat jullie mij willen helpen, want zonder jullie hulp gaat dit nooit lukken. Jullie zijn een hele fijne steungroep. Eigenlijk is dit wel een beetje een geheime missie. Het is niet de bedoeling dat jullie nu aan alle klasgenoten gaan vertellen wat we hier besproken hebben. Anders voelt .... zich misschien nog vervelender. Het moet een beetje natuurlijk lijken. Niet teveel nadruk erop leggen.

Over een week ga ik ... weer vragen of er iets veranderd is en daarna roep ik deze steungroep weer bij elkaar. Ik ben heel benieuwd of deze missie gaat lukken!”

Stap 3: Gepeste leerling vertellen wat de steungroep heeft afgesproken.

“Ik heb met alle kinderen in de steungroep gesproken en ik zal je nu vertellen wat zij gezegd hebben: ...”. Het is nu niet de bedoeling dat jij met de kinderen van de steungroep gaat praten hierover. Want ik heb aan hen verteld dat het een beetje een geheime missie is. Zodat er niet te veel nadruk op komt te liggen. Volgende week haal ik jou weer uit te klas en dan ga ik vragen of er iets veranderd is”

Stap 4: Na een week evaluatie met de gepeste leerling

“We zijn nu een week verder. Is er iets veranderd? Vertel... De vorige keer vertelde je dat je een 4 geeft aan school. Welk cijfer zou je school nu geven? (antwoord bespreken en doorvragen). Ik ga zo weer met de steungroep praten en dan vertel ik ook dat je van een 4 naar een 7 bent gegaan. Is er iets wat je nog zou willen veranderen zodat het een 8 zou kunnen worden? (acties ondernemen)
Ok, dan zien we elkaar volgende week weer!”

Stap 5: Na een week evaluatie met de steungroep

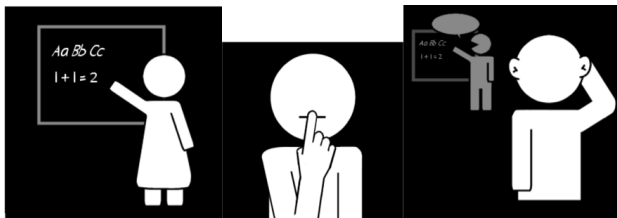
“Ten eerste wil ik even zeggen dat ik ontzettend trots op jullie ben. Het is jullie gelukt. Ik weet niet precies wat jullie gedaan hebben, maar ... gaat weer met plezier naar school! Hoe is jullie dit gelukt? (beurten geven en de leerlingen laten vertellen wat ze gedaan hebben)”.
Ik ben heel benieuwd of we ... nog van een 7 naar een 8 kunnen krijgen. Willen jullie dat ook proberen? Dan doen we de steungroep nog 1 week”

Stap 6: Na een week weer een evaluatie met de gepeste leerling en steungroep

Herhaal stap 4 en stap 5. Als de situatie nogmaals verbeterd is wordt de steungroep afgesloten. Indien er nog bijzonderheden zijn wordt de steungroep nog met maximaal een week verlengd.

Stap 7: Afsluiting steungroep

Bijlage 4 Doelenkaart bij aanleren gewenst gedrag

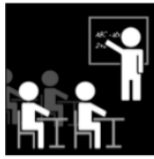

DOEL:

Als juf praat ben ik stil en luister goed.

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag

Bijlage 5 Knijperkaart bij het afleren van ongewenst gedrag

Ik ben aardig voor andere kinderen

Ik hou me niet meer aan de afspraak: 1^e gele kaart

Ik hou me niet meer aan de afspraak: 2^e gele kaart

Ik ga 15 min. alleen zitten

Ik krijg nog een kans. Ik ben aardig voor andere kinderen.

Ik hou me niet meer aan de afspraak: rode kaart

Ik neem mijn werk mee en ga naar groep 7-8

- Elke ochtend en elke middag starten we in groen
- Waarschuwingen gelden per dagdeel

Hoe kan het anders?

Naam: .....

Wat is er gebeurd?

.....
.....

Wat deed ik?

.....
.....

Wat deed de ander?

.....
.....

Wat is het gevolg van mijn gedrag?

.....
.....

Wat had ik anders kunnen doen??

.....
.....

Als dit weer gebeurt dan...

.....
.....

Met de meester/juf besproken: ja nee

Datum: .....

